

RPW/1314/2024 P
Data:2024-01-05

Kraków, dnia 14 grudnia 2023 roku

e-mail:
tel.

**Szanowny Pan
Dariusz Wiczorek
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego**

PETYCJA W INTERESIE PUBLICZNYM

Działając w oparciu o art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870) wnoszę do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego petycję w interesie publicznym dotyczącą zmiany art. 179 ust. 4 pkt 2 oraz art. 279 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 z późn. zm.) poprzez wydłużenie terminu trwania przewodu doktorskiego do dnia 31 grudnia 2025 roku oraz terminu studiów doktoranckich do dnia 31 grudnia 2025 roku.

Proszę o opublikowanie mojej petycji po dokonaniu anonimizacji danych osobowych.

UZASADNIENIE

W wyniku nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym wprowadzono w miejsce studiów doktoranckich szkoły doktorskie. Efektem tego zabiegu legislacyjnego było wprowadzenie reguły wygaszania studiów doktoranckich rozpoczętych według starego trybu.

Termin finalizacji postępowań w zakresie awansu naukowego wszczynanych do dnia 30 kwietnia 2019 r. na podstawie przepisów poprzedzających ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.) został wydłużony:

- w przypadku postępowań habilitacyjnych i postępowań o nadanie tytułu profesora – jednokrotnie, tj. z dnia 31 grudnia 2021 r. na dzień 31 grudnia 2022 r.;
- w przypadku przewodów doktorskich – trzykrotnie, tj. pierwotnie z dnia 31 grudnia 2021 r. na dzień 31 grudnia 2022 r. i ostatecznie na dzień 31 grudnia 2024 r.

Termin ten w dalszym ciągu nie jest wystarczający na finalizację przewodu doktorskiego i nie wynika to z opieszałości po stronie doktorantów, lecz z przewlekłości procedur nadania stopnia doktora. Składająca petycję również należy do grona doktorantów. Swoją rozprawę doktorską, liczącą kilkaset stron, złożyła do oceny promotora we wrześniu 2022 roku. Po upływie ponad rocznego okresu oczekiwania, doktorantka w dalszym ciągu nie złożyła rozprawy Radzie Dyscyplin Naukowych z uwagi na przewlekłe procedury i praktykę uniwersytetu oraz bieżące obciążenie pracą promotora i liczbę doktorantów podlegających temu samemu promotorowi. Dodatkowo nie należy tracić z pola widzenia faktu, że już sama procedura nadania stopnia doktora jest znacznie rozciągnięta w czasie. Pragnę podkreślić, że w praktyce od momentu złożenia rozprawy Radzie Dyscyplin Naukowych do dnia publicznej obrony zazwyczaj upływa przynajmniej półroczny okres wyczekiwania, a w przypadku niektórych (szczególnie tych obszernych) doktoratów okres ten jest jeszcze dłuższy. W tym czasie dochodzi m.in. do:

- recenzowania rozprawy doktorskiej przez dwóch recenzentów;

- po wpłynięciu dwóch pozytywnych recenzji rada dyscypliny powołuje komisję egzaminacyjną, która przeprowadzi egzamin z dyscypliny odpowiadającej tematyce rozprawy doktorskiej;
- po przeprowadzeniu egzaminu sporządzany jest protokół, który komisja przekazuje przewodniczącemu rady dyscypliny. Następnie Komisja doktorska na posiedzeniu niejawnym podejmuje uchwałę, na mocy której dopuszcza do publicznej obrony rozprawy doktorskiej albo wnioskuje do rady dyscypliny o niedopuszczenie do publicznej obrony albo zwraca kandydatowi rozprawę doktorską w celu dokonania jej poprawy w określonym przez komisję terminie;
- w przypadku dopuszczenia kandydata do publicznej obrony rozprawy doktorskiej, przewodniczący komisji wyznacza jej termin, przy czym termin obrony nie może zostać wyznaczony w okresie krótszym niż 40 dni od dnia dopuszczenia do publicznej obrony rozprawy doktorskiej.

Większość uniwersytetów określa doktorantom termin na złożenie rozprawy doktorskiej przypadający na środek roku (maj/czerwiec), ponieważ tylko stosunkowo wczesne złożenie rozprawy gwarantuje dopuszczenie do obrony w terminie określonym przepisami prawa. W tym momencie wielu doktorantów ma zatem ostatnie pół roku na skuteczne złożenie dysertacji Radzie Dyscyplin Naukowych. Znaczna grupa doktorantów w dalszym ciągu uzupełnia swoje rozprawy, aby podnieść ich jakość. Wielu jednak z nich oczekuje dalej na akceptację od swojego promotora. Doktoranci uzależnieni są więc od przewlekłych procedur wynikających z indywidualnych przyczyn każdego uniwersytetu i są to okoliczności zupełnie od nich niezależne. Dotychczasowe przepisy, choć zostały już wydłużone, w dalszym ciągu są krzywdzące dla osób, które znajdują się już u schyłku swojej pracy naukowej. Przepisy dotychczasowej ustawy mogą więc prowadzić do zaprzepaszczenia wyników wieloletnich badań naukowych, co stanowi uszczerbek nie tylko dla osoby, która te badania prowadziła, ale także dla nauki.

Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie: „najważniejszym celem kształcenia doktorantów jest przygotowanie rozprawy doktorskiej i uzyskanie na jej podstawie stopnia naukowego – doktora. W ramach otwartego przewodu doktorskiego mieści się ogół postępowania w trakcie nadawania stopnia naukowego doktora nauk. Czynności przewodu doktorskiego to otwarcie przewodu, przeprowadzenie egzaminów doktorskich, recenzje naukowe pracy doktorskiej, opieka promotora pracy doktorskiej, końcowa publiczna obrona pracy doktorskiej. Czynności te ze swej istoty, a także poprzedzająca je konieczna czynność napisania rozprawy doktorskiej, winny być podjęte w czasie trwania studiów doktoranckich. Należy zauważyć, że termin finalizacji przewodów doktorskich jest spójny z terminem zakończenia kształcenia na studiach doktoranckich” (por. Wyrok WSA w Gdańsku z 11.02.2021 r., III SA/Gd 779/20, LEX nr 3146005).

Jeśli więc w drodze niniejszej petycji Pan Minister podejmie decyzję o wydłużeniu terminu zakończenia przewodów doktorskich do dnia 31 grudnia 2025 roku (lub podejmie inną decyzję, która rozwiąże problem ograniczenia czasowego) wydaje się, że zmiana ta powinna być powiązana ze zmianą art. 279 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.), zgodnie z którym studia doktoranckie rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020 prowadzi się na zasadach dotychczasowych, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2024 r. Stosownie do art. 2 ust. 1 pkt 10 i 18h ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2011 r., studia doktoranckie kończą się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia, tj. stopnia naukowego doktora lub doktora sztuki. Mając na uwadze powyższe stopień doktora powinien zostać uzyskany w trakcie trwania studiów doktoranckich, co uzasadnia także zmianę terminu ukończenia studiów doktoranckich z dnia 31 grudnia 2024 r. na dzień 31 grudnia 2025 r.

Wyrażam szczerą nadzieję, że nowo powołany Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wystąpi w obronie praw doktorantów oraz zareaguje na krzywdzącą zmianę prawa dokonaną przez uprzednią władzę. Tym samym, zwracam się z uprzejmą prośbą o pozytywne rozpatrzenie złożonej przeze mnie petycji.

Z wyrazami szacunku,

